

Till Vasa förvaltningsdomstol

Överklagat beslut: Karleby stadsfullmäktiges beslut 13.5.2024 § 45

Ärendet gäller: Granskning av Karleby stads dagvattenbestämmelser

Ändringssökande: Freja och Lars-Johan Häggblom
Tyllivägen 5, 67600 Karleby

Processadress: Vi begär att vi i ärendet kontaktas såväl per brev som e-post

Yrkanden i förvaltningsdomstolen:

Vi yrkar att förvaltningsdomstolen ska upphäva stadsfullmäktiges beslut och Karleby stad ska förpliktas att ersätta våra rättegångskostnader i förvaltningsdomstolen med 300 euro jämte laglig ränta från dagen för förvaltningsdomstolens beslut.

Grunder för yrkandet om att beslutet ska upphävas

1. Stadsfullmäktiges beslut är oklart. Av beslutet framgår inte vad beslutet innehåller. Det framgår inte om stadsfullmäktige genom att i de antagna föreskrifterna i det överklagade beslutet hänvisa till en icke-specificerad länk på stadens webbplats har avsett att bestämma omfattningen av och gränserna för stadens dagvattensystem eller inte. Om detta har varit avsikten, är beslutet lagstridigt på den grunden att det enligt markanvändnings- och bygglagen inte är möjligt att bestämma verkningsområdet för kommunens dagvattensystem i sådana föreskrifter som avses i 103 j § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen. Enligt lagens förarbeten ska verkningsområdet bestämmas i dagvattentaxan, som ska antas av fullmäktige. Något sådant beslut om taxan har inte fattats av Karleby stadsfullmäktige.

Om stadsfullmäktige inte har haft för avsikt att genom sitt beslut bestämma verkningsområdet för stadens dagvattensystem, är beslutet lagstridigt på den grunden att bestämmelser inte kan antas utan att det definieras vilket område bestämmelserna avser.

2. Beredningsprocessen för dagvattenbestämmelserna har inte tillgodosett bestämmelserna i språklagen.
3. De antagna dagvattenbestämmelserna är sådana att de kan tillämpas endast i de fall där en fastighet är ansluten till stadens dagvattensystem. På områden där en fastighet inte är ansluten till stadens dagvattensystem är det alldeles omöjligt för fastighetsägaren att tillämpa bestämmelserna, särskilt bestämmelserna i bilaga 2, där det tydligt framgår att det är frågan om anslutning till stadens dagvattensystem. Beslutsförslaget borde ha utformats att gälla endast de fastigheter som är anslutna till stadens dagvattensystem, eller också borde särskilda bestämmelser ha utformats på områden som inte är anslutna till systemet. Bestämmelserna är helt omöjliga att tillämpa på sistnämnda områden och också delvis oskäliga.

1. Det oklara fullmäktigebeslutet

Stadsstyrelsen har i sitt beslut 29.4.2024 § 203 beslutat omfatta följande beslutsförslag:
"Stadsstyrelsen beslutar för egen del godkänna de föreslagna dagvattenbestämmelserna samt kartorna över verkningsområdet samt föreslår att de ges vidare till stadsfullmäktige för godkännande". Det beslutsförslag som har förelagts stadsfullmäktige och som stadsfullmäktige har omfattat lyder däremot "Stadsfullmäktige beslutar godkänna förslaget till dagvattenbestämmelser". Hur kan beslutsförslaget ha ändrats på detta sätt utan nytt beslut av stadsstyrelsen? Och vilket är då innehållet i stadsfullmäktiges beslut?

Det förefaller oklart om stadsfullmäktige genom sitt beslut 13.5.2024 har avsett fatta något beslut om verkningsområdet för stadens dagvattensystem eller inte. Till beslutet har nämligen fogats en karta över verkningsområdet, trots att inget sådant definieras i dagvattenbestämmelserna. I punkt 2.1 i de antagna dagvattenbestämmelserna finns två stycken med rubriken 2.1 "Tillämpningsområdet". I denna punkt har staden hänvisat till en karta över verkningsområdet för stadens dagvattenområde. Området anges genom en länk till stadens webbplats med texten: "en uppdaterad länk läggs till när bestämmelserna har godkänts". I punkt 1.2 står också "Karleby stad har på basis av ovan definierat verkningsområdet för dagvattensystemet för vilket dagvattenbestämmelserna gäller. *Verkningsområdet för dagvattensystemet.*" I punkten specificeras inte vilket organ i Karleby stad som skulle ha fattat beslutet.

Kommuninvånarnas rättsskydd förutsätter att det av stadsfullmäktiges beslut framgår hur stadsstyrelsens beslutsförslag har ändrats och vad stadsfullmäktiges beslut innehåller. Nu måste vi överklaga stadsfullmäktiges beslut bland annat för att få reda på om stadsfullmäktige anser sig ha beslutat om dagvattenområdets verkningsområde eller inte. Vi har frågat två fullmäktigeledamöter om saken, men inte fått något svar.

I den händelse att stadsfullmäktige alltså har avsett att bestämma verkningsområdet för stadens dagvattensystem genom sitt beslut 13.5.2024 § 45, är beslutet lagstridigt på följande grunder.

- a) Beslut om verkningsområdet för stadens dagvattensystem ska fattas av fullmäktige i samband med att fullmäktige antar en taxa för kommunens dagvattenavgift. Detta framgår av RP 218/2013 rd s. 69 där det föreskrivs: "kommunen ska anta en taxa som innefattar grunderna för beräkning av avgiften. Också fastigheterna inom verkningsområdet för kommunens dagvattensystem avses bli definierade i taxan. Bestämmelser om möjligheter till inflytande vid behandlingen av ett ärende som gäller antagande av taxa finns i 41 § i förvaltningslagen (434/2003." Ett sådant beslut är nödvändigt för att det ska finnas en laglig grund för en fastighetsägare att påföras en kommunal avgift.

I Karleby har stadsfullmäktige fortfarande inte antagit någon taxa för dagvattenavgiften. Ett beslut har fattats av stadsstyrelsen år 9.10.2017 § 519 och med stöd av det har staden fortlopande uppburit dagvattenavgifter, enligt vår uppfattning utan de beslut som lagen förutsätter. Enligt vår uppfattning har stadsstyrelsens beslut varit ett förberedande beslut, varefter ärendet gällande taxan och verkningsområdet borde ha förts till fullmäktige för avgörande. Verkningsområdet för dagvattensystemet har således inte definierats i någon taxa för dagvattenavgiften, vilket lagen förutsätter. Enligt 14 § 2 mom. punkt 8 och 91 § 1 mom. i kommunallagen kan ett taxebeslut inte delegeras att fattas av någon annan myndighet än

fullmäktige, varför dagvattenavgifter lika litet som andra kommunala uppgifter kan uppbäras med stöd av beslut av stadsstyrelsen.

- b) Enligt 103 j § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen får det av kommunen utsedda kollegiala organet meddela sådana närmare föreskrifter om dagvattenhantering som gäller kommunen eller någon del av den.

En 3 mom. i samma paragraf kan föreskrifterna gälla

- 1) dagvattnets kvantitet och kvalitet, infiltrering, fördröjning och kontroll av dagvattnet samt behandlingen av dagvatten på fastigheterna,
- 2) anslutningen av fastigheternas dagvattensystem till kommunens dagvattensystem, och
- 3) andra med dessa jämförbara omständigheter som hänför sig till dagvattenhantering.

Enligt 103 j § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen kan staden inte i föreskrifter om dagvattenhantering bestämma verkningsområdet för sitt dagvattensystem. Föreskrifterna kan gälla endast de omständigheter som avses i punkterna 1- 3 i 103 j § 3 mom. Stadsfullmäktiges beslut är alltså även på denna grund lagstridigt.

I den händelse att staden inte har haft för avsikt att genom sitt beslut bestämma verkningsområdet för sitt dagvattensystem, är beslutet lagstridigt på den grunden att dagvattenföreskrifter inte kan antas för ett område som inte definieras i bestämmelserna. Kommuninvånarnas rättsskydd förutsätter att de av beslutet kan utläsa vilket område bestämmelserna gäller. Det är inte heller lagligt att kommunen utfärdar föreskrifter vilkas tillämpningsområde senare enväldigt bestäms av tjänstemän, vilkas behörighet inte anges i beslutet.

Av beredningstexten till fullmäktiges beslut kan nämligen utläsas uppfattningen att inget uttryckligt beslut skulle behöva fattas om dagvattenområdet. I beredningstexten står t.ex. "Kartan över dagvattnets verkningsområde ändrar i takt med att detaljplanerade områden så småningom utvidgas, och därför måste dagvattnets verkningsområde tidvis uppdateras. Behovet för uppdatering bedöms varje år i januari. Kartan över dagvattnets uppdateringsområde fogas inte till dagvattenbestämmelserna, utan en uppdaterad version finns alltid framlagd på stadens webbsida." Vi får det intrycket att tjänstemännen på egen hand ändrar kartan och dagvattenavgift påförs enligt kartan. Denna uppfattning överensstämmer inte med lagens krav. Såsom ovan framgått, förutsätter lagen ett fullmäktigebeslut om dagvattensystemets verkningsområde. Även kommuninvånarnas rättsskydd förutsätter ett sådant beslut, eftersom deras fastigheter påförs en kommunal avgift beroende på om fastigheten anses befinna sig på verkningsområdet för kommunens dagvattensystem eller inte. Det måste finnas ett fullmäktigebeslut om på vilka grunder en fastighet hänförs till verkningsområdet och fastighetsägarna måste ha möjlighet att överklaga sin fastighets tillhörighet till verkningsområdet, eftersom tillhörigheten innebär skyldighet att betala dagvattenavgift.

Såsom exempel kan nämnas att i fallet HFD 2021:131 hade stadsfullmäktige fattat ett uttryckligt beslut om verkningsområdet för kommunens dagvattensystem och det beslutet hade vunnit laga kraft. Enligt beslutet var detta beslut av stadsfullmäktige en förutsättning för att dagvattenavgift skulle få uppbäras på ändringssökandens fastighet.

Den dagvattenavgift som Karleby stad enligt stadsstyrelsens beslut bär upp för en egnahemshusfastighet är visserligen för närvarande anspråkslös. För den som äger t.ex. en liten industrifastighet eller hallbyggnad är avgiften däremot mycket hög. Under de senaste åren har

Karleby stad i dagvattenavgifter tagit ut hundratusentals euro. Uppbörderna av avgiften ska grunda sig på de beslut som lagen förutsätter.

2. Beredningsprocessen har inte tillgodosett bestämmelserna i språklagen

Enligt 103 j § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen ska när dagvattenföreskrifterna bereds och utarbetas det som i 15 § föreskrivs om beredning och utarbetande av byggnadsordningen iakttas.

Enligt 15 § i samma lag skall när byggnadsordningen bereds i tillämpliga delar iakttas vad som i 62 § bestäms om växelverkan och i 65 § om offentligt framläggande av planförslag.

Enligt 62 § ska planläggningsförfarandet samt informationen om utgångspunkterna, målen och eventuella alternativ för planeringen när planer bereds skall ordnas så att markägarna på området och de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av planen samt de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas vid planeringen (*intressent*) har möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planläggningen och skriftligen eller muntligen uttala sin åsikt om saken.

Enligt 65 § 1 mom. ska ett planförslag läggas fram offentligt. Information om framläggandet skall ges på ett sätt som är lämpligt med tanke på planens syfte och betydelse. Kommunmedlemmarna och intressenterna skall beredas tillfälle att framföra sin åsikt om saken (*anmärkning*).

Enligt 23 § 1 mom. i språklagen ska myndigheterna i sin verksamhet självmant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken.

Enligt 23 § 2 mom. ska en tvåspråkig myndighet betjäna allmänheten på finska och svenska. Myndigheten skall både i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken.

Enligt 35 § i språklagen ska det allmänna skall i enlighet med grundlagen tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder.

Av protokollet till Karleby stadsfullmäktiges beslut 13.5.2024 § 45 framgår att förslaget till dagvattenbestämmelser och karta över verkningsområdet var framlagt under tiden 31.1.2024 – 24.3.2024 vid Karleby stadshus och på Karleby stads webbplats och att ärendet kungjordes i tidningen Keskipohjanmaa.

Den ena av oss besökte stadshuset och kunde konstatera att en stor del av materialet presenterades enbart på finska. Enligt beredningstexten kungjordes ärendet kungjordes dessutom enbart i den finskspråkiga tidningen Keskipohjanmaa, inte i den svenska ortstidningen Österbottens tidning. Om så ändå har skett, nämndes det inte i beredningstexten. Själva fick vi kännedom om saken genom att en finskspråkig granne nämnde att det hade funnits en annons i den finskspråkiga gratistidningen Kokkola, som delas ut till alla hushåll i Karleby. Den annonsen var på båda språken, men Kokkola är en helt finskspråkig tidning som ges ut av Keskipohjanmaakoncernen, även om Karleby svenska församling köper en sida i tidningen för sin annonsering.

Förfarandet vid beredningen av dagvattenbestämmelserna har således inte tillgodosett bestämmelserna i språklagen. De svenskspråkiga fastighetsägarna i Karleby har inte på lika villkor fått information om saken eller kanske ens varit medvetna om sin möjlighet att framställa anmärkning, då ärendet inte har kungjorts i någon svenskspråkig tidning. Då det varit frågan om inte helt lättbegriplig teknisk text, har det inte varit tillräckligt att presentera materialet enbart eller huvudsakligen på

finska. Eftersom materialet har gällt en enskild persons fastighet och rättsskydd, borde all informationen i sin helhet ha funnits tillgänglig på båda språken.

Beslutet är således lagstridigt även till följd av fel i beredningen.

3. Bestämmelserna är till sin art sådana att de kan tillämpas endast på fastigheter som är anslutna till kommunens dagvattensystem

Enligt punkten 2.1 "Tillämpningsområde" i bestämmelserna ska bestämmelserna gälla inom verkningsområdet för Karleby stads dagvattensystem, alltså oberoende av om fastigheten är ansluten till stadens dagvattensystem. Trots detta är bestämmelserna, eller åtminstone många av dem sådana att de inte är möjliga att tillämpa om fastigheten inte är ansluten till stadens dagvattensystem.

Redan i punkt 1.3 i bestämmelserna finns en mening som tyder på att bestämmelserna är utformade att gälla endast de fastigheter som är anslutna till dagvattensystemet. Där står "Gränspunkterna i enlighet med 103 g § i markanvändnings- och bygglagen anvisas av tillståndsinspektören vid enheten Tillstånd". I den finska texten står däremot att gränspunkterna anvisas av tillståndsinspektören i samband med att tillstånd beviljas till anslutning till stadens dagvattensystem. Tydligen har det skett ett misstag i översättningen.

I t.ex. punkt 4.4 står bl.a. att "fastighetsägaren eller fastighetsinnehavaren ska genomföra dagvattenhanteringen på fastigheten så att den passar ihop med kommunens dagvattensystem". I samma punkt står att "En behörig myndighet i kommunen anvisar i fastighetens omedelbara närhet gränspunkten eller gränspunkter som behövs för att foga ihop fastighetens dagvattensystem med kommunens dagvattensystem." Denna bestämmelse är helt omöjlig att tillämpa för en fastighetsägare som bor i en miljö där det inte har anvisats några gränspunkter och det inte finns någon information om var stadens dagvattensystem tar vid. Ändå står det i samma punkt att "gränspunkterna finns utanför fastighetens gränser i omedelbar närhet av fastigheten". Det är omöjligt för en fastighetsägare att ens veta vad han eller hon är förpliktad till när inga gränspunkter anvisas, så han eller hon inte ens vet var kommunens dagvattensystem avses ta vid. Det kan bara den vars fastighet i behörig ordning har anslutits till dagvattensystemet. En fastighetsägare kan åläggas skyldigheter som dessa först när kommunen har gjort en plan för hur hans eller hennes fastighet ska anslutas till dagvattensystemet, angett gränspunkten och gett fastighetsägaren en tidtabell för när anslutningen till dagvattensystemet kommer att ske inom en nära framtid.

Överhuvudtaget förefaller bestämmelserna gälla nybyggen. Inga bestämmelser finns som skulle ge information om vad som gäller för fastigheter som redan är färdigbyggda och kanske gamla. Detta gäller i synnerhet fastigheter som inte är anslutna till stadens dagvattensystem. Det är omöjligt för ägarna av sådana fastigheter att utgående från bestämmelserna bedöma vilka skyldigheter som de kan åläggas med stöd av bestämmelserna och vad de kan kosta. I synnerhet bilaga 2 till bestämmelserna är utformad endast för anslutning till dagvattensystemet, men ändå avses alla bestämmelser gälla hela verkningsområdet – som inte heller har angetts.

I punkt 3.1 finns också en bestämmelse som är oklar och oskälig: "På områden där tunga fordon eller kemikalietransporter rör sig eller parkeras ska dagvattensystemet dessutom förses med en provtagningsbrunn som har avstängningsventil." Innebär detta att om fastighetsägaren temporärt har en lastbil eller ett arbetsfordon stående på sin fastighet, är han eller hon skyldig att anlägga en provtagningsbrunn? Detta förefaller oskäligt.

Sammanfattningsvis är alltså bestämmelserna så oklara och ställer sådana krav beträffande fastigheter som inte är anslutna till stadens dagvattensystem att de måste anses olagliga. Enligt punkten 2.1 "Tillämpningsområde" ska ju bestämmelserna tillämpas på alla fastigheter inom verkningsområdet, oberoende av anslutning. Staden anser sig dessutom kunna bestämma och utvidga verkningsområdet utan beslut av behörigt organ, fullmäktige. Detta kan inte anses tillgodose rättsskyddet för fastighetsägare vars fastigheter inte är anslutna till dagvattensystemet. Om staden får gå till väga på detta sätt, ställs en sådan fastighetsägare plötsligt inför en situation där staden meddelar att hans eller hennes fastighet hör till verkningsområdet och att han eller hon är skyldig att iakttaga dagvattenbestämmelser som är helt omöjliga att tillämpa på fastigheten, utan att staden ens har någon plan för fastighetens anslutning.

4. Yrkande om ersättning för rättegångskostnader

Vi yrkar att staden ersätter våra rättegångskostnader i ärendet med 300 euro jämte laglig ränta från dagen när förvaltningsdomstolen meddelar sitt beslut.

Sammanfattning

Vi yrkar på ovan nämnda grunder att det överklagade beslutet upphävs till alla delar och att våra rättegångskostnader ersätts enligt vårt yrkande.

Karleby, den 10 juni 2024.

Freja Häggblom

Tyllivägen 5

67600 Karleby

Freja.haggblom@outlook.com

Lars-Johan Häggblom

Tyllivägen 5

67600 Karleby

ljhaggblom@pp.kpnet.fi

Bilagor:

Protokollsutdrag från Karleby stadsfullmäktiges sammanträde 13.5.2024, beslut under § 45 jämte bilagor: karta och utkast till Karleby stads dagvattenbestämmelser

Protokollsutdrag från Karleby stadsstyrelsens sammanträde 9.10.2017 § 519